

Handläggare: Gunnel Dahlin
Tfn: 50803189

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

27. Kommentarer till tillsynsrapport från Länsstyrelsen

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Äldre&Handikappomsorg efter begäran om synpunkter från stadsdelsnämnden.

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner föreliggande rapport.

Jack Kindberg
stadsdelsdirektör

Gunnel Dahlin
avdelningschef

Sammanfattning

Rapporten från Länsstyrelsen innehåller en del påpekanden som förvaltningen och representanter för våra entreprenörer inte kan hålla med om. Förvaltningen fick redan i förra rapporten påpeka rena felaktighet i sk hårddata och så är det även denna gång. Vi ser det svårt att betrakta rapporterna som seriösa när tämligen enkla fakta blir fel. Eftersom rapporterna sprids är det viktigt för Äldreomsorgen i stort att de uppgifter som sprids stämmer med verkligheten.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholms län gjorde under 2003 en tillsyn av äldreboenden i Stockholms län. Tillsynen skedde dels genom en enkät som gick ut till alla enhetschefer dels genom en fördjupad tillsyn genom besök av äldreskyddsombud.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsnämnden fick under hösten 2003 tillfälle att yttra sig över den tillsynsrapport som gällde Fristad sjukhem och gruppboenden. Detta gjordes också. På grund av att det under 2003 var privata entreprenörer som bedrev verksamheten både i Tensta servicehus och gruppboenden samt i Fristad servicehus gavs nämnden inte tillfälle att yttra sig över dessa individuella rapporter. I februari 2004 kom den samlade slutrapporten som överlämnades till stadsdelsnämnden vid föregående sammanträde. Utifrån denna rapport begärdes en redogörelse från förvaltningen.

De synpunkter som förvaltningen lämnat vid tidigare tillfälle och som avser Fristad sjukhem gäller fortfarande. Länsstyrelsen riktade i sin delrapport kritik på olika punkter. Förvaltningen har där det varit relevant börjat arbeta för att åtgärda de brister som påpekats. Dessa brister gällde *dokumentationen* där vi omedelbart vidtog åtgärden att separera den sociala omvårdnadsdokumentationen från den som avser hälso- och sjukvården. Den kritik som avsåg den yttre miljön i samband med *matsituationerna* har åtgärdats i två avdelningar av tre. En alternativ placeringen av matborden har hittats i dessa medan det på den tredje avdelningen krävs en ombyggnad för att åstadkomma en förändring. Medel för detta finns ej. Till yttrandet bifogades dels schema över alla de aktiviteter som är schemalagda på sjukhemmet samt en redovisning av vårdtyngden utifrån de två instrument som är vedertagna och används inom äldreomsorgen, nämligen Katz och Bergerskalorna. Verksamheten i Tensta servicehus och gruppboenden har from 1 febr 2004 tagits över av kommunen medan verksamheten på Fristad servicehus fortfarande bedrivs av Riksbyggen. Förvaltningen har haft kontakt med enhetschefen på Fristad servicehus inför denna redogörelse för att efterhöra hennes synpunkter.

Kommentarer

Under avsnittet *Organisation* påstås att det på Fristad servicehus finns två verksamhetschefer och en tillförordnad. Fristad servicehus har endast en enhetschef och så har det varit sedan början av 1990-talet.

I den del som handlar om *Bostadsstandard* påstås att några rum på Tensta korttidsboende inte har fullgod standard. Det avser de rum som gjordes om till dubbelrum där de boende delar kök och badrum. Lägenheterna är helt moderna och de boende förväntas bo där endast en kortare tid eller upp till tre månader. Fristad sjukhem har en bostadsstandard som ej överensstämmer med den som numera krävs. Det finns inga egna hygienutrymmen och inga egna kök; det är inte heller förberett för kök/trinett. De boende är i de flesta fall för sjuka för att själva kunna uttala sig medan anhöriga i stort sett är nöjda med boendets standard. Fristad sjukhem kan inte byggas om till den standard som krävs till en rimlig kostnad. Alternativet för sjukhemmet är att det får vara kvar i nuvarande skick så länge det går och att det på sikt antingen byggs om i servicehuset eller byggs ett nytt sjukhem. Medel till detta finns inte i stadsdelens egen budget.

De påpekanden som gjorts angående en blandning av *dokumentationen* vad gäller hälso- och sjukvård och social omvårdnad har tagits på allvar. Förändring av dokumentationssätt har redan skett. På sjukhemmet har den sociala dokumentationen separerats från den som gäller hälso- och sjukvård. Riksbyggen framhåller att någon granskning av dokumentationen på Fristad servicehus inte har skett. Masen tillsammans med enhetschefen har dock nu tittat på den vilket redovisas i särskilt ärende.

Länsstyrelsen påpekar i sin rapport att personalen inte fullt ut har kunskap hur man anmäler missförhållanden; vilka rutiner kring detta som finns på enheten. All personal är informerad om rutiner för anmälan om missförhållanden. Alla som nyanställs informeras om var de kan få anvisningarna skriftligt. Tyvärr verkar det som inte informationen fastnat. Enhetscheferna fortsätter därför ihärdigt att informera så att alla tar till sig informationen.

Avsnittet om *Personal* innehåller en kommentar kring personalomsättningen som uppges vara cirka 5 %. Detta gäller ej Fristad servicehus som haft en mycket liten personalomsättning under föregående år, cirka 1 %. Fristad servicehus har också mycket liten sjukfrånvaro. Länsstyrelsen hävdar att det inte är lämpligt med enheter med fler än trettio anställda. Vid genomförandet av tillsynen var alla enheter större än så. Förvaltningen delar länsstyrelsens uppfattning att mindre enheter ofta

ger möjlighet till ett mer nära chefskap som i sin tur positivt påverkar arbetsmiljön. Detta leder oftast till en bättre kvalitet i verksamheten. Vid övertagandet av verksamheten för äldre i Tensta från Care Partner har en enhet omvandlats till tre vilket ligger helt i linje med länsstyrelsens intentioner. Förvaltningen är medveten om att det på ett sätt skulle vara lämpligt att dela Fristad sjukhem och gruppboenden i två enheter utifrån enhetschefens arbetssituation. En sådan förändring skulle dock innebära att vissa samordningsvinster eventuellt inte skulle kunna göras. Det kan dock finnas anledning att titta på vad en sådan förändring skulle innebära. Förvaltningen kommer därför att i samband med övrigt arbete kring disponeringen av verksamheterna i Fristad att undersöka frågan vidare.

I länsstyrelsens rapport påpekas att biståndsbesluten på Fristad sjukhem och gruppboenden inte följs upp. Det stämmer endast delvis. *Biståndsbesluten* som avser boende på Fristad sjukhem och gruppboende följs upp när det inträffar något speciellt. Det kan dels handla om att ta tag i eventuella klagomål eller diskutera annat boende. I beslutet om dygnetruntvård ingår att den enskilde skall ha ett heltäckande omhändertagande vilket innebär att besluten oftast ser lika ut år från år. Däremot har biståndsbedömarna kontakt med sina boende mer eller mindre regelbundet. I vissa fall kan kontakten vara mycket sporadisk. Biståndsbedömarna har däremot regelbunden kontakt med enhetschefen.

När det gäller *maten* tycker vi att det är viktigt att lägga till att även om de boende har egna kök på servicehuset, som det står i rapporten, så är det många som får matlåda levererad eller som äter i restaurangerna.

När det gäller de *anhörigas* delaktighet påstås att de anhöriga på Fristad servicehus inte bjuds in att delta i planeringen av vård och omsorg. Detta tillbakavisar enhetschefen där med det bestämdaste. De boende som önskar ha anhörig/a med får alltid ha det. Påståendet att Fristad servicehus inte tar med inkomna synpunkter på verksamheten i sitt kvalitetsarbete tillbakavisas också helt och hållet.

Alla enheter utom Fristad servicehus påstås ha rutiner för egna medel. Detta stämmer inte eftersom Riksbyggen har egna rutiner för den hanteringen. Däremot är det så att verksamheten i princip inte åtagit sig att ta hand om egna medel utan hänvisat detta till anhöriga och gode män.

Länsstyrelsen påpekar att arbetsgrupperna inte har någon extern handledning. Det stämmer men det innebär inte att personalen saknar handledning. Enhetscheferna leder i det direkta omvårdnadsarbetet men också i situationer som är speciellt påfrestande som hot och våld eller vid dödsfall. I de olika arbetsenheterna finns också rutiner för hur man

stödjer varandra i arbetet. Sjuksköterskorna har som en av sina viktigaste arbetsuppgifter att handleda övrig personal i hälso- och sjukvård.
